

TAJEMSTVÍ DÁMSKÉ ŠATNY

My od divadla
(příběhy Evy Markové)

OLGA
WALLÓ

OLYMPIA

TAJEMSTVÍ DÁMSKÉ ŠATNY

My od divadla
(příběhy Evy Markové)

OLGA WALLÓ

OLYMPIA
PRAHA

Copyright © Olga Walló, 2010

První vydání © Nakladatelství Olympia, a. s., 2010

ISBN 978-80-7376-254-4

*Zatímco divadlo je věčné a skutečné,
Manon a rytíř des Grieux nepochybně existují,
jsou ostatní postavy a okolnosti čirou fikcí.
Jakákoli podobnost s žijícími osobami
je nezamýšlená a náhodná.*

Předmluva autorky

Kdo?

Ač tato kniha nese mé jméno, je můj autorský podíl na ní jen malý. Zaznamenala jsem jen – mnohdy doslovně, někdy s určitou licencí – vyprávění jisté herečky, která si zvolila iniciály E. M.

Eva Marková, řekněme.

A o čem?

Nevím, zda se vůbec kdy našel muzikant dost pošetilý, aby se – dokonce románovou formou – pokusil objasnit rozdíl mezi čistým a falešným tónem. Byť je pro každého jen trochu muzikálního jedince jasné, že tento rozdíl existuje. Snažíme se tu společně nějak zachytit rozdíl mezi tím, když herec hraje, a tím, když hraje dobře. Eva Marková strávila u divadla víc let, než kdo jiný – a ještě pořád jí připadá stejně tajemné jako zřejmé.

Poslechněte si příběh o divadle, o lidech kolem něho a samozřejmě o lásce. Anebo o vášni?

Také o tom, jak vzniká inscenace a jakým dobrodružstvím umí být výklad textu.

Nezvalovu (a Prévostovu) *Manon Lescaut* zná kdekdo. Přesto hloubavějšímu čtenáři doporučujeme, aby do těch pěkných knížek znovu nahlédl.

O. W.

*Autorčin dík patří magistře Viěře Kučerové
ze Slovenského institutu v Praze.*

I. Dnes večer *Salamandr*

„Jak to, holky, děláte, že jste tak nešťastný?“

Tak tuhle otázku umí položit jen Bára. Protože ona šťastná je, ona je normálně úplně v pohodě!

Povídali, že mu hráli.

Ale možná že jo. Řekněme, že to berem. Tak zkusmo, třeba.

Je šťastný ten, kdo hraje?

Protože Bára je herečka. My všechny jsme tu herečky. A jsme si hodně blízko, jak tu tak sedíme a bezmála se dotýkáme lokty. Holými lokty, nutno podotknout, protože některé z nás jsou právě polonahé. Ale tady se to tak nebere, tady jsme víc doma – každá před svým zrcadlem – než kdy která ženská doma byla. A to má Bára domov, na kterém si zakládá – a právem, prosím, právem! – s manželem vzorným a dítkami dvěma.

Ale tohle není ani ložnice, ani obývací, ani zimní zahrada, ani dětský pokoj, ani trucovna, ani kuchyně, ani koupelna, ani úžasné posezení na terásce u bazénu, ani garáž, ani špajzka, ani sklep, tohle je divadelní šatna, nejbezpečnější místo na světě.

Když v podvečer doklopýtáš až sem a slezeš z těch schodů pěkně do podzemí. Vlastně se tu moc nedá dýchat a na velká gesta to tady taky není, normální nudle středně ukoptená. Jenomže ty víš, že pro tentokrát už na tebe vnější svět

nemůže. Venku jsou věci nečekané, vyčerpávající a někdy dost hrozná, ale tady tě nemohou zaskočit. Dnes už se nepříhodí, večer je představení.

Scházíme se tady a jedna každá z nás má po celém dni dost. Žádná to neříká a každá to ví. Ale tady je chráněná zóna. Jen tady se dokážeme tak krásně rychle otřepat a s dobrou myslí se pustit do těch nesmyslných úkonů, které se po nás žádají: Nasadit si paruku, namalovat se – namodro, nazeleno a napstruhovo, pokud to máme v roli – ušněrovat se do roztodivných hadrů a začít něco bzučet. Hrát. Úplně dospělí lidé! Hrají si přece děti, ne?

To je pitomá otázka. A odpovídat na ni nebudeme.

Sem patříme a kdybychom tu nebyly, tak bychom všem chyběly. Je to tu úplně jiné než venku. Tady jsme vítané, co víc, tady se o nás dbá! Tady jsme úžasné a výlučné a jedinečné! Úplně všechny!

Nesmysl, ne my osobně. To prostředí je výlučné. Naše dámská šatna.

Je jiná, když se zkouší a jiná, když se hraje. Je jiná s každou jednotlivou inscenací, protože každá má jiné obsazení. Ale v podstatě je neproměnně stejná a bezpečně rituální.

Je večer, za hodinu půjde vzhůru opona, a my tady máme být všechny. Na to je předpis, tak to má být. A začíná to úplně stejně jako vždycky:

Jedna po druhé dobíháme a sedáme si na svá místa. Jsme jenom lidi, a tak se chováme jako zvířátka. Všechny holky svá místa značkují, některé jen jemně, docela decentně se obklopí svými ikonkami, některá – hm, nebudu jmenovat – na to jde docela divoce. Na zrcadle se kupí drobní maskotci i rodinné fotografie, až bezmála není vidět sklo. Celé

album tam má – tamta, co ji nebudu jmenovat! Označkova-
vala, zasmrděla, je to její. Příroda si to žádá.

Na rozdíl od normálního života, kdy pořád něco musíme
– třeba umýt dítěti uši nebo vynést koš – nebo, což je horší,
pět set patnáctkrát připomenout tomu parchantovi, ať ten
koš proboha vynese – zkrátka zatímco v běžném životě ti
nikdo vody nepodá, sem už letí Zuzanka z maskérny:

„Paní Marková, šla byste na paruku?“

Nic není problém a všechno je na svém místě! Pokud ne-
jsou poblíž holky na oblékání, stačí jen zavolat! Roztržená
punčocha? Božíčku, no a? Hned ti přinesou další! Nemusíš
ani hledat, lozit a štrachat v zásuvkách, jestli ještě vylovíš
nějaké neroztrhané!

Bára je tu první, už svléká semišovou bundičku, stahuje
džíny. Je štíhlá, oříšková a úhledná, až připomíná laň. Vy-
trvalou laň, stavěnou a přivyklou na dlouhý terénní běh.
Pod nenápadným civilem vykoukne prádlo, ale ne ledajaké.
Prádlo drahé, ukázkové, rafinovaně výstřední. Nikdo krom
nás holek v šatně je nikdy neuvidí. Nosí ho výhradně pro
sebe, aby se cítila pěkně.

Ve slově „laň“ je možná ozvuk nostalgie či fatalismu. Ale
kde, ale toto!

Je-li Bára laň, je to laň chovaná na maso. Nebo možná slič-
ná a vábná virtuální laň z videohry. Laň dokonale aktuální.

Nemá v sobě nic, čím by připomínala minulost – coko-
li, co už bylo. Jako by se narodila sama, vyskočila na svět
hotová jako papírová panenka z vystřihovánky, stačí jen
obléknout. Jako by nikdy neměla rodiče ani prarodiče.

Jako kolegyně v šatně je výtečná, věcná a naprosto spo-
lehlivá. S ní máš prostě jistotu, že se nic nestane. Nic trap-
ného – ale možná taky nic úžasného.

Je dobře vdaná, ale už hodně dlouho. Už dávno se rozhodla, že má život ve svých rukou. Všechno, jenom ne milenec. Ona chce být v klidu!

Chodí na kurzy salzy a do fitka, flamenco už dávno zvládla. Deset let se učí anglicky, střídá rodilé mluvčí. Teď si přibrala španělštinu.

Nikdy nemá problém se zkoušením.

Čte hrozně moc, a nejen časopisy, taky romány, mnoho, mnoho slov, která poučky z časopisů rozvíjejí příklady ze života. Umí strašně rychle zpracovávat své nitro. Postupuje srovnávací metodou. To, nač se ptá, tak pěkně odpovídá tomu, co čte – tak se vlastně není čeho bát.

Není tam smutek – kdyby aspoň smutek! Laň, která má pořád dost zeleného. Laň, které chutná.

„Dáme si něco do tlamiček? Aby nám nezahořklo? Hele, zkusila jsem ty řezy s ovesnými vločkami, je to k jídlu nebo mám ten recept vyhodit?“ nabízí jí od vedlejšího stolu Karolinka. Už zase pekla, má rodinu, tak na ni myslí. A nemusí být štíhlá, je jako buchta dobře kynutá a taky se jí to vyplatí. Který režisér ji uvidí, hned vzpomene na paní Nedošínskou a nabízí jí roli!

„Hmm, dobrý,“ uznale protáhne Bára plnou pusou.

„To je pikantní, a hezký, ty kraje – to máš z limetek?“

„Ale ne, jakápak limetka, to je bílý rybíz, mám tam rybíz všech tří barev, to dělá ty pruhy. Ale já do něj prakticky nedávám cukr – Máťa to nechce – až pak to doslazuju sirupem.“

„Mňam!“ dělá Bára.

„Mňam,“ potvrdí pyšně a spokojeně Karolinka a nacpe si křehké sousto do růžové hubinky, jako stvořené ke špule-ní, takové té rozkošné do srdéčka, co už sto let není v módě.

Sama možná neví, že má rtíky, po kterých kdysi páni šíleli a všechny dámy je chtěly, sedávaly po ránu před zrcadélky a odříkávaly:

„Kutululú, kutululú, okno, okno, k oknu, k oknu,“ pořád rychleji, až to opravdu a nepochybně znělo: „Kvoknu, kvoknu, kvoknu“ a mnozí páni přemáhali nezadržitelnou chuť zařvat: „Nevyhrožuj!“

Jenomže to už je dávno, daleko jak zaprášený daguerrotyp, a Karolinka je velice rozmilý živočich, který smlsá, co se urodí – i muže...

„Na, vem si – zkusila jsem vložky, to můžeš, to je mnohem zdravější těs –“

nabízí Terezce. Zbytek věty mizí v látce přetažené přes obličej, Karolinka se svléká, pracně z tučného tílka odlupuje mírně propoceny top. Karolinka vůbec nechce být jako paní Nedošínská, se svou váhou v jednom kuse bojuje. Jde na to poctivě a racionálně, neutrácí majlant za zázračné léky, ona opravdu cvičí. Denně a strašlivě. A hodně toho načetla o zdravé výživě a pilně ji uvádí do praxe...

Terezka jen zavrtí hlavou, úsměv má vlídný, zdvořilý a mírný. Hraje naivky, je drobná a má dokonalé tělo, se kterým se nenarodila, udělala si je. Pro svou práci udělá všechno a dietní chyby nedělá. Veliký talent má jenom jeden: Být úplně nenápadná, být žádná. V civilním životě si jí nevšimneš. Už má na sobě župánek utahaně lososové barvy, takové té co ji rovněž lze popsat „byla kdysi jedna roztomilá starorůžová předložka k vaně a přišel jezevčík a měl vám, chudák, takový řídký průjem...“

Tu mírně chundelatou přívětivou tkaninu si vytáhla z objemné skříně, kde máme své věci všechny, skříň přetéká a naše slupky se nám tam nemilosrdně lepí jedna na druhou,

otírají se a vzájemně si předávají vůni našich pěn do koupele, pudrů, líčidel... a jen docela malý zlomek něčeho osobního, útržek pachu těla. Kdoví, jak by si s tímhle poradil pes? Musel by být hodně speciálně cvičený, aby hned nezešílel.

Protože jsme všechny samozřejmě vymyté až do bezvědomí, a Tereзка ještě o malý kousek dál. Příkaz dne zní, že nesmíš mít na těle ani chloupek, chloupeček, a to vůbec nikde. Což dá pořádnou práci a žádá soustavnou péči. Jsme čisté, aniž bychom si to přály, neboť musíme být hladké. Jsme vyznavačky i oběti kultury teplé vody.

Sprchy tu máme, a celkem nečpící, a nikdo už neví, že je to vlastně vymoženost, že ještě nedávno to byl přepych naprosto neslýchaný.

I když i sem se chybička vloudí, ty úžasné sprchy nejsou po poslední renovaci moc dobře odvětrávané. Oblak páry občas nemizí taktně ventilací a nestoudně rosí zrcadla. Možná je to tím vlhkem, že má Tereзка na těch svých malých pracovitých packách atopický ekzém. Nemluví o něm, je ukázněná a není fňukna. Když se tě dotkne, zježíš i pomyslnou srst. Dlaně jsou drsné jako šmirglpapír, jako škra-bátko, špatně se jimi hladí. A tak Tereзка nejraději hladí svého kocoura, tomu to nevadí.

Župánky tu nosíme všechny roztodivné a máme ke svým převlekům hluboký citový vztah. Jsou částí nás samých – jsou soukromější než naše kůže, kterou přece předvádíme veřejně! Pečujeme o ni, abychom ji mohly kdykoli ukázat! Ale naše župánky pečují o nás, hladí nás, hýčkají a konejší bezpečím jak matčino lůno. Má snad kojenec estetické nároky na dělohu? A upřímně řečeno, napadlo kdy někoho, kdo tu vitální součást nás samých viděl – naživo nebo na obrázku – že by měla být krásná?